

[Holstein.]

Medlem Hr. Moltesen, som lige havde Ordet, at det selvfølgelig staa Danmark frit for at bære sig ad ligesom Luxembourg og Panama, hvis Danmark vilde.

Det er jeg nu slet ikke saa sikker paa, det er i hvert Fald mit Indtryk af, hvad ledende Folkeforbundsrepræsentanter i Efteraaret 1920 udtalte til mig paa udtrykkelig Forespørgsel, at Luxembourgs Stilling lige saavel som Svejts' Stilling var ganske enestaaende indenfor Folkeforbundet og aldeles ikke kunde paaberaabes analogisk for andre Medlemmer af Folkeforbundet. Ikke desto mindre ser vi nu det ærede Medlem Hr. Moltesen hævde, at det maa Danmark alligevel kunne gøre, hvis det havde Lyst til det.

Nu har jeg nævnt tre Etaper af Udviklingen med Hensyn til den udenrigspolitiske og folkeretlige Baggrund for Danmark som Medlem af Folkeforbundet, og jeg synes vanskeligt, at noget Menneske vil kunne hævde, at der indtil dette Punkt af Udviklingen har hersket Klarhed og Sikkerhed hos dem, der har talt Danmarks Sag.

Men lad os saa gaa videre. Hvorledes har i de efterfølgende Aar Danmarks Stilling været med Hensyn til det Arbejde, der er gjort i Folkeforbundet for at finde det, som er en Hovedopgave, storpolitisk set, for Folkeforbundet, en fælles Norm og Form for en almindelig militær Nedrustning?

I det forløbne Tiaar har vi set det ene Forsøg efter det andet blive gjort fra Folkeforbundets ledende Magters Side paa at tilvejebringe en saadan Norm; men hvert eneste Forsøg og hvert eneste Udkast til en saadan Norm er blevet lagt ad acta paa Folkeforbundets voluminøse Arkivhylder i Genève.

Vi har først staaet overfor Lord Robert Cecil's Planer i 1921 og 1922 — nærmest 1922, de begyndte allerede at tage Form i den blandede Kommissions Forhandlinger i 1921 og Begyndelsen af 1922, men fik først officielt Udtryk paa Folkeforbundets Forsamlingen i September 1922 — med Hensyn til regionale Ordninger, tilsigtede at Stater, der i Kraft af, at de var Nabostater eller paa anden Maade maatte antages at have fælles udenrigspolitiske Interesser, skulde indgaa mindre, defensive Forbund og til Gengæld enes om en almindelig gradvis Nedrustning indenfor det paagældende Omraade af Stater; saa haabede man, at det, naar en Kreds af Stater saaledes indenfor deres Omraade havde foretaget Nedrustninger, skulde være muligt efterhaanden at komme til en almindelig Nedrustningsnorm.

Derefter kom i 1924, mødt med endnu større Modvillie fra den danske Regerings Side, den store Plan, Genèveprotokollen, Benesprotokollen, som mange kalder den, hvis Devise, som var formuleret af den franske radikale Politiker Herriot, var Ordene: Sikkerhed, Voldgift og Nedrustning.

Allerede i Efteraaret 1920 fremhævede Venstres Statsminister her i Salen under Finanslovforhandlingerne, at Venstres Regering ikke vilde gaa med til Indskrænkning af Militærudgifterne, før Folkeforbundet havde vist sig i Stand til at enes om en fælles Nedrustningsnorm for Medlemmerne af Folkeforbundet: Vi vil ikke ryste vore militære Forpligtelser af os uden i Fællesskab med de øvrige Stater og samtidig hævde, at vi skulde nyde godt af de Goder og Rettigheder i Retning af Sikkerhed, som Folkeforbundet byder paa. Ingen Goder uden tilsvarende Ofre, det var Venstres daværende Statsministers Grundsynspunkt i 1920.

I 1922 — kun 2 Aar efter — gjorde Venstre sig til Talsmand for en helt anden Opfattelse, nemlig den, at det er ganske ørkesløst at afvente en fælles Norm fra Folkeforbundet. Danmark skal ganske roligt indrette sit Militærvæsen, saaledes som det skønner hensigtsmæssigt, bl. a. just med den Kendsgerning for Øje, at det synes usikkert, om og hvornaar det overhovedet vil lykkes at naa til en fælles Norm for Nedrustning i Folkeforbundet. Se, det var en helt anden Betragtning, end Venstres Statsminister hævdede blot 2 Aar tidligere!

Vil den højtærede Udenrigsminister saa kunne hævde, at der paa dette Omraade for Partiet Venstres Vedkommende har hersket en lysende Klarhed fra A til Z med Hensyn til den folkeretlige og udenrigspolitiske Baggrund for Danmarks militære Beredskab? Jeg tror vanskeligt, den højtærede Udenrigsminister vil kunne paastaa det.

Men hvorledes forholder det sig da for de højtærede Regeringspartiers eget Vedkommende? I 1924—25 fremsatte Socialdemokratiet som ansvarlig Regering et Forslag om almindelig Afrustning eller i hvert Fald en saa dybtgaaende Nedrustning, at det praktisk talt var ensbetydende med Afrustning, og det fik sin Udenrigsminister, en højt anset, verdenserfaren dansk Diplomats Godkendelse af denne Plans udenrigspolitiske og folkeretlige Holdbarhed.

Som Følge af dette Forslags Fremsettelse og diplomatiske og udenrigspolitiske Godkendelse fra ansvarlig Side her i Landet og den derefter tiltraadte radikale